

KREŠTAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKE NOVINY
 VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 „ — „
 Na štvrt roka — — — — „ 60 „
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor:
DR. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť,
 VIII. ker., Józsefkörút 35.*
 Sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kostol karmelitov v Budapešti.

Stolice a volby.

Dve sedmohradské stolice uzavrely na výborovom zasadnutí, že jestli sa nebude uchádzať volajaký výtečný muž o mandát, okresy nech si volia takých mužov za vyslancov, ktorí v patričnej stolici bývajú, ktorí tedy pomery, okolnosti a ľudí tej stolice poznajú, ktorí s ľudom cítia, a ktorým ešte i vtedy bude záležať na blahu a záujmoch okresu, keď už prestanú byť vyslancami. Tento návrh pochádza od dra Dezidera Szilágyiho, ktorý tak veľmi ležal v žalúdku Bánffyemu. A čudná to okolnosť, že práve v tej stolici bolo toto grófom Albertom Wass navrhnuté a podotknuté prvý krát, kde Bánffy kedysi čo fôšpán vládriľ, zkadiaľ tedy Bánffyovské násilensvá pochádzajú. A v tejtož stolici bez protimlavy jednohlasne bol prijatý ten múdry návrh. Szolok-dobokajskej stolice príklad nasledovala koložská stolica, kde sa v tej veci ohlásil Jozef Szabó, ktorého slová jednohlasne boli schvaľované. Tieto dve stolice i v tom sa usniesly, že oslovia aj ostatné stolice, aby podobne jednaly.

No páni liberáli, čo poviete na toto? Či pán Ďurko Kubinyi i budúce sa bude ubiehať o illavský mandát? Či pán Roszival i budúce bude pokúšať voličov varinského okresu?

Príklad tých dvoch sedmohradských stolíc nasledovať treba. Nenie toho okresu, v ktorom by sa nenašiel nielen jeden, ale aj viac takých mužov, ktorí poznajú pomery okresu, poznajú ľud a jeho potreby, a i schopní sú k tomu, aby čo svedomiti ľudia statne a statočne mohli zastupovať a zastávať tých, ktorí ich do snemu poslali. — Ach bude to zmena!? Tisza, Wekerle, Bánffy, či vy toto nepovažujete za útok a za opovážlivosť proti liberalnym mandátom? Čo povie na toto aj pán Arányi, a iní v bankách sediaci páni, ktorí ani nevedia, ako prišli k tomu, že môžu zastupovať slovenský ľud, ktorý predtým nikdy nevideli, nenavštívili, ktorého reč nerozumejú.

Čo bude ale s ľudákmi? pýta sa snáď kto. N.č, čoho by sme sa obávať mali. Terajší ľudovi

vyslanci jako levi bojovali za vlast a cirkev už i doterajška; ich výtečnosť je celej krajine známa, ich schopnosť i sami nepriatelia uznávajú. Rozhodnutia tých dvoch stolíc, ktoré pravdepodobne aj ostatnými stolicami budú v tomto nasledované, nemajú sa tedy čo báť ľudári, ani sama ľudová strana. Keď nebude násilie zúriť, ľudová strana bude mať dosť okresov, ktoré sa s dôverou budú k nej obracať o kandidátov. Ani v kandidátoch ľudových nebude núdza, lebo v každom okrese je dosť takých mužov, ktorí sú hodní dôvery kresťanského ľudu, ktorí ľud zastávajú a nie vy-užítkovať chcú.

Že liberálom viac záleží na mandáte rozličnými výhodami sprevádzanom, nežli na záujmoch ľudu, to i z toho vidno, že neraz v jednom okrese dvaja liberáli sa rujú o jeden mandát. Takej veci sa nedožije ani Opratový u ľudových kandidátov, lebo ľudoví kandidáti len to majú pred očima, aby ľudová strana bola čím lepšie zastúpená, a nie to, aby práve oni boli dôverou ľudu vyznačení.

Úprimným srdcom pozdravujeme tie dve sedmohradské stolice, lebo i v ich návrhu vidíme krok k čistým voľbám. Sebeckých mužov treba vytvoríť zo snemu, ktorí mandát za taký rebrík považujú, po ktorom sa môžu hore vyškriabať k hodnostiam, k masnému hrncu a k vplyvu.

Jestli budúce volby tak vypadnú, ako to tieto prípravy (ku ktorým aj tohoročný popis rátať) ukiazuju, s čistejším snemom vkročíme do XX. storočia, ako s akým z XIX. storočia vykročíme.

My ale inšie si nežiadame, len čisté volby a čistý snem, tak náš boj istý výsledok musí mať, revisia sa musí previesť, peňažné špekulácie musia sa lepšie odaniť a do užších hraníc vtisnúť, volebné právo sa musí rozšíriť, administracia musí spotahlivejšia byť; slovom ľudová strana prevedie všetko, čo slúbila. Dal by to čím skorej Boh!

R u d o l f J a n d a.

POLITICKE CHÝRY.

Veľké shromaždenie budú vydržiavať kat. kruhy v Uhorsku utvorené 8. novembra v Budapešti. Na toto shromaždenie sú povolané nielen kat. kruby, ale aj všetky čitateľské spolky v krajine jestvujúce. O deň neskôr budú mať veľký sjazd krajinské kresťanské spolky. Snáď i kresťanské časopisectvo uhorské bude nasledovať tento spasiteľný príklad.

9 nov. sa sídu v Budapešti členovia eucharistického kňazského spolku, ktorých už povolal správca tohoto spolku Karol Kanter, opát-farár kráľovského hradu v Budapešti.

Vo Vacove 29. okt. popoludní o 2 hodinách na námestí Konštantína bude ľudové shromaždenie pod predsedom gr. Ferdinandom Zichy. Rečník budú Vaszary, Révész a Rakovszky.

Franc Jozef, II. Vilem a Mikuláš cisári sa sídu a síce na posenskej hranici v Spale pri príležitosti jasných poľovačiek.

Za predsedov rakúskeho snemu sú zvolení: Fuchs, Pietak, Lupul. Po tejto voľbe oslovil Schlesinger vládu, aby vykázala, koľko nehnuteľností mali židia pred 50 rokami, a koľko majú teraz.

Ľudové shromaždenie bude 29. okt. v Tornoku (Tornócz) predpoludňom o 11. hodine pod predsedom grófom Aladárom Zichy. O cirkevnej politike bude rečník Karol Szentiványi; o parlamentárnom účinkovaní ľudovej strany bude rečník dr. Fr. Major; o povolaní ľudovej strany ale lopašovský farár Ferdinand Sándorfi, starší brat Eduarda Sándorfiho, ktorý od 1. novembra bude redigovať Kresťana.

V Belgicku sa už previedly obecné voľby. Katolíckí kandidáti zvíťazili tak, ako pred štyrmi rokmi; vo väčších mestách síce viac ich prepadlo, vidiek im to ale vynahradil. Keby boli lepšie spolu držali, mnohé mandáty by boli mohli vyrvať z rúk liberálov a socialistov.

Nemecký cisár Vilem má navštíviť v Londýne anglickú kráľovnu. Teraz v dobe vojny medzi Transválom a Anglickom veľmi ostro odsudzujú časopisy túto návštevu.

Ľudová strana aj v Sedmohradsku je už vitanou. Na mnohé miesta volali priatelia kresťanských zásad ľudových rečníkov, aby sa aj v Sedmohradsku rozšírilo semä kresťanského smýšľania. Ľudová strana nepohrdá žiadosťou občanov Sedmohradska, lež od terajška radom pochodí okresy, kam len volaná bude, a obznaní s ľudom tie zásady, prevedenie a do života uvedenie ktorých jedine môže zabezpečiť dobrú budúcnosť utrpenému ľudu. Tedy od terajška už aj v Sedmohradsku sa bude často ozývať výkrik: Nech žije ľudová strana. My ale privolávame: Nech žijú všetci priatelia ľudovej strany.

Nové zákonné návrhy predostre snemu minister orby v najbližšom čase a síce o poliavajúcich kanáloch, o soštatnení zverolekárstva a o roľníckych robotníkoch a pomocníkoch.

Búri v Afrike ešte vždy sú zapletení s Angličanmi vo vojne. O dvoch víťazstvách Angličanov sa rozniesly po svete zprávy. Ba už i to bolo povedané, že pri jednom meste búri prišli o všetky kanóny. Jako ale neskôr na vrch vyšlo, toto nenie pravda, Angličania ešte vždy sa utiahuju pred nepriateľom, ktorý víťazne napreduje a v ceste pristaviť sa nedajú. V Londýne je veľká rozhorčenosť, že vláda zapríčinila túto vojnu. Dľa všeobecnej mienky Rusko a Francúzsko by nedovolily podmanenie Transválu, keby aj zvíťazilo Anglicko. A tak tedy celkom bez cieľu prelieva Anglicko krv. No ztratí-li vojnu, podmienky pokoja nebudú veľmi prajné preň. No Anglicko nebudeme ľutovať, lebo ono vždy dychtí za novou korisťou. Lenže aj kráľ len zatiaľ chodí na studňu, zakaľ sa nerozbije.

Ctení Čitatelia!

Vyšé 4. rokov som v Budapešti kaplánom. a behom tohoto času trikrát som prevzal Kresťana a to vždy v takom čase, keď veľmi zle stál a na chytre nemali človeka, ktorý by ho bol mohol s nádejou prospechu prevziať. Prvý krát som ho redigoval 2 mesiace, druhý krát 6 mesiacov, tretí krát skoro 2 roky. Redigoval som ho v dobe násilnosti; zavedené bolo proti mně trestné vyšetřovanie, dve tlačové pravoty som mal, ešte i moju občanskú patričnosť skúmať, tak som ležal liberálom v žalúdku. Za panslánu ma verejne vyhlásili v zednárskech novinách. No s Božou pomocou som cez všetky prekážky šťastlivo prebrodil, a teraz v dobe práva, spravlivosti a pravdy pokojne prepúšťam novej síle svoje miesto. Nikdy som netúžil za redaktorstvom, lebo som poznal s nim spojenú veľkú prácu a zodpovednosť, všetky tri razy len na dôrazné doliehanie som ho prevzal, ale len dočasne, zakaľ sa na to súci muž nenajde. Na mňa totižto čo na kaplána padne 17 tisíc duší, v troch rečiach musím kázať, 12 hodín mám týždenne v škole, redigujem „Našu Nádej“ a viac kalendárov: pri tolkej zaujatosti a zaneprázdnenosti jako-že bych mohol bažať za tolkou prácou, s ktorou je redigovanie Kresťana spojené. Teraz sa hlásil vp. kaplán Edvard Sándorfi, že on je ochotný prevziať „Kresťana“, ktorého s budúcim číslom aj skutočne prevezme. — Srdečné vďaka vyslovujem všetkým priateľom, ktorí mi na pomoci boli, prosiac ich, aby ani môjho horlivého a nadaného nástupcu neopúšťali. S Bohom! Dr. Jozef N. Janda, dipl. professor a kaplán v Budapešti.

Púť okolo hrobov a rozjímanie na cintoríne pred večerom všetkých verných dušičiek 1. novembra.

Dnes je sviatok všetkých svätých, pred večerom bude všetko čierne v kostole, a počne sa pobožnosť všetkých verných dušičiek. S prívodom sa ide na cintorín, modlia sa, spievajú a aj plačú nad hrobami. Čierne mrákovy visia na nebi, ako by sa nebesá samé rmútily a plakali by chceli nad tak mnohými cintorínami a nad svojimi mrtvými pochovanými a nad mnohými živými, ktorí sa prechádzajú okolo hrobov a nad nimi klačia, a zárodok a klúčik smrti sami v srdci svojom nosia. A vietor veje medzi ratoľstami stromov, ako by nad mrtvými žalostne vzdychal, a zvädlé, žlté listie stromov sem a tam rozmetá po zemi. Ach, ťažko smutný je to večer, v žiadnom dni roka tolko slzí nevisí na ľudských očiach. Aj ty snáď oplakávaš viac, nežli jedno. Keď ale nevieš, koho by si mal tam za hrobom oplakávať, tak sa sám v myšlienkach postav na svoj budúci hrob a vyplač sa sám za seba. Keď budeš ale hotový so žalostnými myšlienkami, so zármutkom a s ponosami, a keď ľudia pomaly, ticho a vážno jeden za druhým preč z cintorína vykročili a cintorín sa chytro vyprázdnil: tak chcem s tebou súkromnú processiu držať okolo hrobov. Ty budeš predstavovať ľudí, a ja zase farára, a čo spolu budeme nad hrobami rozjímať, alebo ponevác včul ľudia neľubia rozjímať — pre mňa bárs aj politisovať — nech to len k tvojmu duchovnému úžitku slúži. To si potom dobre zapamätaj a aj domácim to povypravaj.

1) Najprv ťa dovediem k hrobu jedného bohatého muža, ktorý rychtárom zostal, lebo ho za bohatého držali. A ľudia osady jeho bohatstvo držali za tú najväčšiu čnosť a česť. Bohatým on zostal ale všelijakým spôsobom a po všelijakých cestách: bol falošný, lstivý, figliarsky, šelmov-ký, podlizačný, bol fífik a političný. On sa vysmieval zo sprostosti tých, ktorí opustili nejaký zisk alebo gšeft, alebo utrpeli škodu, nežli by sa boli mali hriechu, nespravdливosti a fajnovnej krádeže dopustiť. Od samej podriadenosti on pred pánom služným alebo pred iným predstaveným vždy ako psík skučal, ktorý sa plazí, oblizuje a chvostikom v poníženosti krúci. Pred Pánom Bohom sa on ale zhola nič nebál, za to sa on pred očima svojho predstaveného až veľmi bál. Však ale na deň politického sviatku, alebo keď bola sv. omša za bohatého z rodiny, a aj pre ľudí na niektoré sviatky šiel do kostola, a skrze to myslel už dostatočnú, ba skoro zbytočnú úctu Pánu Bohu preukiazať. Mnohým občanom on aj ku pravde a ku právu dopomohol, zvlášte keď boli ľudia uznanliví a vedeli sa dobre

odslúžiť, alebo keď mu boli z rodiny. Koho nenávidel, to boli chudobní ľudia, alebo, ako ich on tituloval, že žobrčka perepúť a bagažia. Nenávidel, keď kto pred jeho ušima o smrti vyprával, alebo keď zvony ohlasovali smrť občanov, vtedy skoro z kože vyskočil od strachu a hnevu. Konečne, bárs on bol bohatý a tlstý, nuž len musel zomrieť, smrť výnimku nerobila veru ani s rychtárom a boháčom. Ľudia rozprávali, že sa mu prv zdalo pred smrťou, ako by čert stál pred jeho posteľou. Čo je vo veci, ja neviem, človek tiež nemôže mnoho čo dať na každé reči ľudskej. Medzitým keď už bol mrtvý, veľký a slavný pohrab mu spravili. Čo len v obci prednejšieho znamenalo, išlo mu poslednú úctu, ako boháčovi a rychtárovi spraviť.

Školské deti tiež musely úradne ísť na pohrab. Výborníci obce držali sviece a fakle v rukách, čierny závoj mali na ramení a na klobúkoch. Podrychtár, prisažní a hájníci ho niesli. Plakať sa pritom neplakalo — ale ani potrebné nebolo. Za to za jeho živobytie plakalo mnoho vdov, sirot a zadlžených sedliačkov, ktorým nebohý pán rychtár a aj tútor mnohým dal na buben roličky, lebo sa mu práve šikovali a aj lačno sa vylicitovaly, lebo sa báli ľudia proti nebohému tomuto rychtárovi hlasovať. Je síce pravda, že tie roličky nesmel si na druhý svet vziať, a tak ani iné vyfiglované veci. Naopak, jeho duša stála poistená v „Grundbuche“ diablovom, a na prvom mieste intabulovaná, lebo stál na čele celej obce ako prvý, a pán farár ho z „Grundbuche“ čertovho viac vymazať nemohol, lebo keď prišiel ho zaopatriť na večnosť, už vtedy pán rychtár bol mrtvý. Pohrabnú reč mu nedržali, lebo domáci sa obávali, že pán farár si vezme slová Pána Krista z evanjeliuma: „Zomrel boháč a pochovaný bol v pekle.“ Neležal by si takto pri ňom, čo?

2) Neďaleko leží jeden, ktorého občania nazývali tlčhubou, alebo aj bubnom obecným. Bol v obci prvý kriklán, korhel zo štvrtej kapitulácie a neznaboh. Od pýchy, že mal väčšiu stodolu a plnšiu, nežli iní, ani si už rady nevedel dať, ani sa nevedel od rozprestierania vo svojej koži zmesiť. Myslel si, že keď má vo vačku stlvku, že tým dostal aj právo surovým, grobianom a posmeškárom byť, a viere a Pánu Bohu frčky hádzať. On zomrel, ako korhel na prsovú vodnačku. On mával obyčaj všetkých lumpov pod službami Božími, pod sv. omšou a kázňou v krčmách zdržovať, a aby mal s kým dlhšie piť a sedieť, navádzal ich, aby s ním karty hráli. Keď sa trafilo, že hostinec bol prázdny a nemal s kým piť, sa vadiť, dožúvať, nemal komu a pred kým nadávať, sedel si na ulici pod bránou a vyčakával, či by nejaký slabý a smädný gágor ne-

mohol do vnútra na skleničku zväbiť, alebo na karotky. On aj mnoho sedával pred kancelariami, lebo sa vždy s ľuďmi súdil a pravotil, každého žaloval, oškodil; vždy vyhľadával liek pre urazenú česť a meno; sluhom a robotníkom utrhal plat a zaslúženú mzdu. On bol zvláštnym otcovským priateľom mladým ľuďom, ktorým radu dával: „Bol by si ty osol a trubiroh, keď by si ty tvoj plat a mzdu a zárobok dával tvojim starým. Uži, čo môžeš za mladý, čo vypiješ, o tom vieš, po smrti je všetkému koniec i tak.“ On aj priateľskú službu preukazoval, keď deti, sluhovia rodičom a gazdom kradli, ku pr. zbožie, vajcia, slamu atď., čo on potom od nich lacno odkupoval. „Bol by si blázon, aby si nevezal, keď môžeš, a neužil, v hrobe sa ti nedá užiť, však otec a gazda má dosť, za to fa čert nevezme, čo si ty dožičíš. Lary-fary, kňazské táraniny! Peklo, súd! Ja nič neverím, len to, čo vidím. Toť, hľa, túto flašku pred sebou vidím a aj verím, že čo z nej užijem, to je moje. Hľa, tvoj nebohý otec nepil, dal všetko na kostol kňazovi zožrať a brucho pást. Blázon! že za dušu! Čo-že je duša? Je para, ako vášho dereša, koňa. Radšej uži a polož fundáciu na pár súdkov a si spolu zapijeme. Éljen!“

On už leží v hrobe a stál pred súdnou stolicou Toho, ktorý tak boľastne na križi hľadal spasť duše, ktoré on zase ku čertovi dovádzal. Judáš predal nevinnú krv, tento zase kazil duše, prečo on včul aj na tom mieste plače, kde Judáš zubami škripe. Ťažko zomieral, tri dni bol v zápase smrteľnom. Kňaza mu nezavolali ani si ho nežiadal, a ponač v živote zneuctoval kňazov, sluhov Pána Ježiša, tento ho ani za hodného nadržal, aby ho kňaz so sviatosťami umierajúcich zaopatril. Smrť ho zadusila vo vodnačke, a ponač dušu jeho strávil — lebo je nesmrteľná — nevládala, hodila ju diablovej, ktorý ju zavliekol do ohňa večného. Za živa posmieval nábožné ženy, že od pobožnosti skučia a brechajú — včul sa to jemu ušlo vo večnosti na veky. Neležal by si ani podľa tohoto tu?

Už je noc, s Bohom!

Uvažoval na cintoríne viani

Janko Chorľavý,
predmodleník višňovský.

BESEDNICA

Jaseň.

Pristúpte sem všetci, ktorí
Žiadate si jesť a piť,
Ktorých hlad a žízeň mori,

Včul vám pri mne treba byť:
Už som vám zas nastala,
Bieda, psota prestala.

Čo bys' ľúb'l, chleba, vína,
Ovocia, či kapusty?
Tu aj chutná husacina
Pokrájaná na kúsky:
Už som vám zas nastala,
Bieda, psota prestala.

Ale to ti vravím veru,
Synku milý v tento čas:
Zachovaj v tom všetkom mieru,
To nielen na jeden raz:
Už som vám zas nastala,
Bieda, psota prestala.

Počkaj, príde zima prisna,
Tá sa fa ver opýta
Neraz, nuž či tá gazdina
Má čo ešte do sita?
Už som vám zas nastala,
Bieda, psota prestala.

Aj na jar nám ešte dosti
Bude treba, ale ten,
Kto šanuje aj v hojnosti:
Ó ten má vždy dobrý deň.
Už som vám zas nastala,
Bieda, psota prestala.

K.

Udalosti môjho ujčeka farára v jednej komposse- soratsko-patronátskej d'ine pred uhorskou revolúciou.

V časoch pred revolúciou ujček môj, ako aj iní chudobní žiaci vychodili školy bez pomoci svojich chudobných rodičov, lebo dobrí ľudia sa za chudobných žiakov zaujali. Ujček môj ako žiak ministrovával každodenne u benediktínov, a zato dostal do týždňa tri dni chovu. U františkánov zase na chorusi ako spevár „diskantista“ spieval, aj tam dostal chovu na štyri dni, o kvartiel a šaty sa už len akosi postaralo. Takýchto chudobných žiakov bolo mnoho vykázaných na milosrdenstvo dobrých ľudí, a nielen po kláštoroch, ale aj po kapitulníkoch a iných kňazoch dostávali oni chovu, ba aj šaty kde-tu, aj stipendia založené od biskupov a kapitulníkov pre chudobných žiakov. A takýchto žiakov volali že „juškulisti, t. j. „polievkari“, ktorí nielen polievku, ale aj iní pokrm dostali. Z týchto juškulistov a či polievkarov mnohí výteční ľudia pre cirkev a pre vlast vyšli a vysoké úrady krajinské a cirkevné hodnosti nosili. Takýto juškulista bol ku pr. aj jeden znamenitý biskup nitriansky, rodák z Turca, potom čo som znal, aj jeden prepošť môj rodák atď., a koľkí svetskí páni vysokí!

Lenže tí starodávni juškulisti, keď pánmi zostali, boli aj povďační cirkvi a kňazstvu, nie ako juškulisti neskorších časov, ktorí keď z kňazských polievok sa za pánov vycibrili, oni najväčší nepriatelia, najnevďačnejší tupitelia zostali kňazom a cirkvi. Mnoho ráz som počul, keď vofaktorý pán, úradník alebo čo už bol, na kňazov šimfoval, nadával, hneď sa pýtali, či nebol panák tento vofakedy kňazským „polievkarom“, lebo tak nadáva, ako opravdivý „juškulista“. No svedectvo také veru je čierne a špatné, nuž ale to býva tak, vďačnosť nečakaj nikde, bárs by si aj štipendia rozdával; na tie sa síce hlasia, nie chudobní, lebo tým už nie je možno do škôl chodiť pre vysoký plat školský, drahé knihy a zriedkavých dobrých ľudí, lebo veru pre nevďačnosť sa už aj kňazstvo utiahol a polievku riadne len zobrákom dáva, a nie budúcim svojim nepriateľom.

Z môjho ujčeka pre jeho vlohy, vtip a rozum mohol byť vysoký úradník krajinský, ako iní jeho spoluziaci a kamaráti, nuž ale zostal kňazom, k tomu mal povolanie od Boha. Po trojročnom kaplánovaní zostal farárom v jednej zemanskej patronátskej dedine. Nebohá sestra jeho sa veľmi tešila, že môže brata svojho obsluhovať a dom jeho v poriadku viesť. Dovezienie tohoto nového farára zemanského bolo veľmi chytré a lacné. Kompossessori poslali jeden vozík, tento sobral farárov kufrik so šatami, malú nošku s duchenkami, v klietke jedného stehlika, a bolo po „ajnrichtungu“ (nábytku) a po komedii. Vtedy sa od kňazov nežiadal prepých, ani vysoké zrkadlá, ani himbálajúce fotele, tým menej nemravné ottománky. Ujček si hodil na seba krišpínu, ktorú na licitácii kúpil po nebohom dekanovi orešanskom, sadol na vozík, lebo železnice nebolo, a odcestoval na svoju faru. Sestra mu zase doviezla jeden antik-stôl fažkého štýlu byzantského s nohami na dupľovanú X, jednu strovoú truhlu, pár medených hrncov a bahovníkov a jednu kočku, — a gazda však bol už sriadený. Ujček sa utiahol do jednej izby, a z druhej si spravil sýpku a komoru, sestra bývala v kuchyni. Dom farský ako opustená pálenica bol zvonku-zvnútra orúcaný, ošarpaný, otrhaný; komín ako pizánska kúnštovno krivá veža bol ku západu nachýlený; rámy okien zhníle, rozlámané. kachle izebné povybíjané a na cifru s papendeklom zalepené; z komory dvere vypadlé, v maštálke jedna stena svalená, a stodola ako žaba ropuchnačka na bruchu ležala, hlavné stĺpy boly zhnité, následkom čoho stodola si na brucho ľahla; o šparherte ani slovo, varilo a pieklo sa na drajfusoch pod otvoreným nebezpečným komínom. Tetka rukama zalamovala a prosila, žeby brat išiel k patrónom a prosil aspoň o nejakú reparatúru, lebo že aj voda cez poval tečie do izieb.

Ujček sa musel najprv ale predstaviť pánom kompossessorom-patrónom, hneď reparáciu pýtať nemohol. Prvý, ktorého navštívil a sa mu predstavil, bol pán veľkomožný Bedákay de Vrtížer. Po spoločnom privítaní a pozdravení pán Bedákay ani len k slovu nepripustil ujčeka, lebo zbadal, že bude spomínať reparáciu fary.

Začal bedákať, jak mnoho ich už tá fara koštuje, kolký nákladok už stála, a časy sú tvrdé, úrody zlé atď. Včul ani mysleť na reparovanie. Františkáni už 40 rokov administrovali túto faru, a tým bola dobrá, a keď im pršalo do jednej izby, utiahli sa do druhej, a tak premieňali kvartiel atď. Ujček sa odobral medzi komplimentami, ako sa to sluší takým pádom dať úctu. „Komu česť, tomu česť, pastierovi trúba“, hovoria sediaci.

Ujček po tejto návšteve išiel sa predstaviť pánovi nemzeteš éš vitézlô Jánošovi Borivó de Valagaharapóc, fídelnemu to zemanovi. Sotva že ujčeka posadil, vytiahol z pincetoku jednu asi päťlitrovú sklenú „tetku“, ako to zemani volali také obrovské flaše, alebo vereždúry, tymito slovami: Hej, aťuška, tú si ale necháme šmakovať, toto vínko je od môjho bíreša zo Závažia od Svätej Chrásti! Aj vy musíte mať tu vínko! Odporúčam vám dobré fraštacké z novej fajty, nie z tých veľikých, zelených a tvrdých hrozién, takzvaných kozíeh ceckov, to nestojí nič; hrozná tieto len Prajzákóm lifrujú, lebo sú tvrdé, dajú sa pakovať, a môže aj na nich sedieť. Ale dostanete vo Fraštáku to sväto-peterské, to pozná každý páter františkán, aj horniacki kňazi ho kupujú, prideme ho často košťovať k vám na faru.

Ujček i tak víno nepíjal, a zvlášte lekár mu kyslé, nevykysnuté a surové víno zakázal užívať. Poďakoval a odobral sa ďalej, tu ale pán Borivó hovorí: Ejne, aťuška, vy ste akýsi „lekvár“, nič nepijete, to nie je dobrý znak. Predošlý náš administrátor, františkán pater Jovialis, ten sa veru zabavil u nás, keď sa s takou tetkou stretol, ako je táto sklená tu. No, však aj vy sa naučíte vínko poznávať.

Ujček sa odobral; mrzelo ho už ďalej po kompossessoroch hausirovať, ale ešte k jednomu, a to k najmúdrejšiemu musel ísť sa predstaviť: bol to pán nadtekintetü Ťrešházy de Mačkaváralja. Po vrelom stisnutí rúk zaviedol pán Ťrešházy ujčeka do „salonu“, ktorý ale tri mesiace vymetaný nebol. Sklené tabuľky okien všelijakú barvu hraly, od rokov nemusely byť umývané. Ostatní zemani ho držali za filozofa. V knižnici jeho som len jeden odsek z literatúry belletristickej — krásopisy videl, ako ku pr. Zöld vadász, Tatár Péter, Štilfríd knieža české, Brunčvik, Slepý mládenec, Genoféfa, Palček Janko, ba aj obrázkový snár egyptský. Tento učený pán vždy si lámal hlavu nad zákonami prírody, tak ku pr. nijak mu to nešlo do hlavy, že ako to len môže byť, keď on dieru vyrazil do džbána, v ktorom mal víno, ktoré mu potom vyteklo, kde naopak na čízme mal cieru, a cez ňu mu voda zase dnúka vtiékla. Odrazu pán Ťrešházy milo hovorí: „Ale aťuškám, nemohli by ste mi pomôcť asi s 80 zlatkami? Moja žena bez môjho vedomia nakúpila v meste po sklepoch všelijakých zázrakov k hodom, a včul ma sklepníci žalujú. S roka na rok to rástlo, a ja som o tom nevedel. Alebo keď nemáte, že by ste mi na zmenky žirovali, alebo dali, až máte v kasse kostolnoj?“ — „Nadtekintetü uračkám, dovčulka som len chudobným kaplánom bol, plat môj len 60 zlatých obnášal, teda nagazdované ne-

mám nič. Žirovať na veksle viac nikomu nebudem, raz som žirolal, mal som mrzutosť a platenie. A kostol, ako vidím, nemá nič, ani len na svetlo, zvonček asi 6—7 krajiarov prináša v nedeľu kostolu, teda nič? Alásolgaja, alásolgája“, hovorí ujček a išiel preč. — „No, však dočkaj, ty kňazisko — hovorí medzi dvermi po šušky svojej žene — však dostaneš reparáciu fary!“,

Ujček už domov išiel, nasýtený patronátskeho predstavenia. Tu na ulici sedí jedna „nadašonka“, pani veľkomožná Kotkodákay, dobrodinka kostola, do ktorého papierové kvety na oltár robieva, staré čipky flakuje na plachtách oltárových, aj dve sviečky už darovala pred obraz sv. Vendelína. Ujček voľky-nevoľky musel ísť vísitu spraviť. Pani Kotkodákay, ináč od sedliakov nazvaná „tetka Trápelka“, zaviedla pána farára do izby. „Nech sa páči sadkať, pán farárko“ A začala hneď umývať, mydlíť, ohovárať pánov kompossessorov. „Ale, pomyslite si len, dôstojný pane, akí sú to korheli tí Borovóci! Všetko prelochťajú, dlhov majú vyše hlavy, v dome ničoho, dcéry sa špatne držia. Hen tá tam tá Ťrešházyčka každú noc chodí kradnúť do farskej kukurice, berú všetko, tekvice, fazuľu, aj plachtu by s oltára ukradla, a jej muž len dlhy robí, ani len dobrej košele nemá.“

Ujček sa chytro odporúcal, mal už dost z ohovárania, prekročil prah domu, prežehnal sa, aby ta viacej nemusel ísť.

Ujček môj, farár kompossessorátsky, mrzutý nad visitou svojou u pánov patronov, dal zavolať starého organistu, ktorý aj hneď sa dostavil. „Ale pán organista, vy ste tu už mnoho rokov, snáď by ste mi aj vedeli dať vývod a povedať, ako kvitne v tejto osade zemanský život náboženský?“ — „Humillime expeto, trojetihodný pán princípál a farár! Veru život náboženský je tu žalostný“, odpovedal organista. „Páni kompossessori veru nenavštevujú služby Božie, lebo — medzi nami povedano — mnohí z nich nemajú poriadneho rúcha, a ktorý aj pride, ako zkusíte, ten aj v lete pride v zimnom kepeni, pod ktorým len košelu a gate má. Ešte v jaseňi ich skôr vidí človek v kostole, lebo vtedy odpredajú zbožie a kukuricu, z ktorej si zadovazia nejaké kalmukové šaty. Ku sv. spovedi len bireši a školské deti chodia, zemani, tí veru nie. Chrám Boží nemá ani žiadnych dôchodkov, a preto aj sväté náradie a šaty k službám Božím sú biedne. A vo zvončeku najde sa každú nedeľu aj viac gombikov miesto krajiarov, za ktoré veru voskové sviece kúpiť nemožno, to z posmechu dávajú.“ — „Ejne, ejne“, zakrútil hlavou môj ujček. — „Čo sa týka sosypu, dreva, a toho malého platu, to veru, rogo humillime, nikdy nevidíte, ani nedostanete. Obyčajne sa odkáže: však kňaz má dost, — a keď v noci kukuricu a tekvice pokradnú, vyhovárajú sa, že však je to kňazovo, a kňaz má dost!“ — „Pri takomto zbytku by teda človek mohol od hladu aj zomrieť.“ — „Štola je libera, t. j. neplatia nič ani vám, ani mne.“

Príšli vianočné sviatky, a ujček nedostal ešte ani

dreva, ani sosypu, ani platu, a škody na roličkách farských utrpel. Vykraľli, vypásli mu úrodu a ešte mu aj odkázali, že však má dost — perse škody, biedy a nedostatku. Štedrá večera chudobno vypadla, tetka moja hovorí: „Brat môj, odpusť, nema'a som ti čo lepšieho prichystať.“ Ujčekovi slza vypadla a z očí, nepovedal ale nič. Odrazu pod večer stal sa hrnot veľký, ako zeme-trasenie: pod farchou snahu svalila sa strecha na fare. Tetka vstane a hovorí: „Toto je zlý znak, zo zkušenos'ti viem, že keď sa na Štedrý večer na fare niečo zlomí, prevalí alebo svalí, že tam niekto z patronov zomre. Uvidíš, brat môj, že sa to vyplní.“ O týždeň pán Bedákay, prvý patron, už bol vystretý na daske, zkušenosť tetkina sa dokázala. Pán Bedákay mal byť so slavným pohrabom pochovaný, s musikou, s trúbami, so spevákmi a s tromi kňazmi. Organista upozornil ujčeka, aby kňazov nevolal, lebo útraty padnú jemu za krky, veru familia nezaplátí. Aby sa ale aspoň niečo povôli stalo, organista sám spieval v štyroch hlasoch: „Malá čiastka zeme tu ťa prikryje.“ Každú štrófu v inom hlase. a „Miserere“ sprevádzal na „valdhorne“ trúbe, a ujček miesto dvoch kňazov dvoje „libera me Domine“ — oslobod' ma Pane, — a v srdci si myslel: od takýchto patronov. Bireši ho vyniesli k hrobu.

Organista po pohrabe išiel svoj zármutok a „kondolenciu“, sústrast' vysloviť familii Bedákayho v tej nádeji, že dostanú štolu a honorár za spev a za musiku. Pani Bedákayka ale od žiaľu sa vyprávať nemohla, a neskorej aj na štolu a útraty pohrabné celkom zabudla, tak že jej nikdy ani len na myseľ neprišli. Ujček len pisobne potešil žalostnú urodzenku, ktorá mu tiež pisobne zaľakovala za cirkevné unovanie. Ponevác ale nový rok nasledoval, pán organista upozornil ujčeka na „koledu“, úfal aspoň niečo dostať od zemanov, keď i tak celý rok od nich nič nevidí. Ujčeka koleda mrzela, už poznal pomery kompossessorátske, ale aby neoškodil organistu v tejto obyčaji, vychystal sa na „koledu“. Zemanské domy zväčša boli pozatvárané, ujček z ulice vykropil domy, a organista zaspieval: „Herodes tomu neveril... radujme sa, veselme sa, čo nám dali, poďeľme sa.“ Už prišli k domu Borivó Jánoša, tento nieďvere, lež okno otvoril, vystrčil ruku so sklenicou a hovorí: „Ale aľuška, nože zapite si, je nový rok.“ Ujčeka to mrzelo cez okno a podal organistovi. V tom sa otvorily uličné dvere, a kišasonka vyniesla pekne udenú veľkú šunku a vložila ju do vreca kostolníkovi. Organista skoro zmeravel od čudovania, že šunky len po sedliackych dedinách dávajú na koledu, — ale sa tešil, že sa jemu z nej tiež ujde. Hofieri a bireši dali po krajiari a niečo fazule, suchých sliviek, a koleda bola skončená.

Po koledu nariadil pán dekan a čestný kanonik kostolné počty, ku ktorým, ako sa rozumie, povolaný bol aj patr'nát, ktorý aj počty prijal a podpísal, na čo pán dekan upamätal pánov patronov na povinnosť, faru a školu dať do poriadku, ináč by bol prinútený vreh-

nosti cirkevnej oznámiť, aby sa dedina komposseorátska ako filiálka pripojila ku susednej fare, keď sú nie v stave faru a farára udržať. Na to povstal všeobecný protest, že si veru oni právo patronátske odobrať nedajú.

„Páni moji — hovorí dekan — veď to právo patronátske nenie dané len na cifru, ale zaiste uložené sú s ním i povinnosti. Povinnosti neplniť a právo požívať, to taký patron môže byť aj váš cigán musikant Pindžúr alebo Trucko. Nielen sa s právom honosí, ale aj farchu spojenú s právom znášať, jestli sa nepostaráte, uvidíte, že budete filialisti.“

Slávny patronát sa za uchem poškriabal, ako to sediaci robia, keď ich čo mrzí, a prisľúbili, že však na jar bude akosi, že už aj podopreli rebrá strechy farskej, ktorú na Vianoce sňah prelomil. S tým sa skončilo patronátske pojednávanie. Pán dekan a ujček podržali patronov na skromný obed, čomu sa oni potešili.

Obed bol primeraný k patronátskemu a komposseorátskemu dôchodku zasmažená polievka zemiaková, baranina s kapustou a makové dolky. Víno dal starý Heršel, regálny krčmár, zdarma ujčekovi asi štyri holby. Prišla aj šunka, čo pán Borivó dal na kolede ujčekovi, musela celá prinesená byť na stôl, lebo tetka ju nijak uvariť ani rozrezať nemohla — bola z dreva vykresaná a zaudená. Pán ujček ponúkal komposseorov, aby si každý sám odrezal zo šunky, však musí byť dobrá, lebo ju na kolede dostal. Vidlička nechcela vojsť do šunky, ani nôž, zbadali, že je drevená, ujček ale darcu neprezradil.

Pán dekan gratuloval ujčekovi, že má takých štedrých farníkov. Čierna káva nebola, ujček nemal za čo kúpiť, bárs mal aj dosť — dľa výroku pánov komposseorov. Ani cigary sa nerozdávaly, tiež nemal ujček na to, a tak si každý komposseor vytiahol z vrecku pačku tabaku a si zafajčil, po čom nezadlho patronát sa rozšíril, karty a nočná pijatika vystaly.

Dekan a susední farári ujčeka nahovárali, že by sa pýtal na inú faru, že by sa zbavil takehoto „škohlostva“. — „Nuž ale — vraví ujček — veď aj títo sú ovečky Kristove, a aj tieto musí ktosi opatrovať.“ — „Nonono! — odpovedajú mu na to — toto sú nie ovečky, ale capy a škopy!“ — „Aj tak dobre, aspoň v deň súdny poviem, keď sa bude Pán Ježiš pýtať: kde máš tvoje ovečky? poviem: „Pane, ja som medzi capov prišiel, hen ich máš, na ľavú stranu všetci zutekali.“

Ujček neskôr zostal kanonikom, a páni komposseori vymreli a s nimi aj patronát.

To prežil a zkusil

Janko Chorľavý,

bývalý komposseor de eadem et de Prominóe, na staré dni ale drotár.

CHÝRNÍK.

Arciknieža Franc Ferdinand v Torontálskej. Arciknieža Franc Ferdinand dňa 2. alebo 3. novembra dojde na osobitnom dvornom vlaku do Veľkého Bečkereku a odtiaľ zavezie sa do Ecsky, kde bude hosťom grófa Felixa Harnoucourta.

Grécky kráľ 23. okt. prišiel do Paríža asi na 10 dní. V prvom rade predsedu republiky Loubeta navštívil.

Kráľ Alexander a Milan. Z Belehradu oznamujú, že teraz po zaklúčení skupštiný kráľ Alexander odcestuje do cudzozemska a asi štyri týždne strávi v Tyrolsku a na Rieviere. Za tento čas jeho otec exkráľ Milan poľovať bude v Uhorsku, na panstve grófa Eugena Zichyho.

105 ročná žena zomrela 21. okt. v Temešváre, menom Anna Marta. Jej zrak a zdravie výborné boly do poslednej chvíle.

50 rokov je organistom Anton Kelečeni, organista močonský. V sprievode veľkolepej slávnosti mu preukázali svoju úctu, oddanosť a prvdačnosť tamejší občania z tejto príležitosti. Biskup Bende ho v liste pozdravil, viac kapitulníkov osobne.

Už je vyše 100tisíc sobrané na chrám večitej poklony v Budapešti stavať sa majúci.

103 ročná žena Laura Böhm zomrela 23. okt. vo Viedni. Jako mohli et. čitatelia zbadáť, takýto vysoký vek veľmi zriedka sa uchádza mužským.

Z Bosny deputacia bola u veličensva 19. okt. Ponosovala sa na vrchnosť. Veličenstvo prisľúbil prísne vyšetrovanie.

Štedrý farár v R. Sobote veľmi blahodarne účinkuje farár Jozef Stubendeck. Zväčšuje a reparuje školy zo svojho vrecka. Doposiaľ v 5 obcach ukázal svoju štedrosť v spomenutom ohľade.

Mrazy, ľad a metelice. Na Horniakoch panuje už tuhá zima. Vo dne pri 8 stupňovej (dľa Celsiusa) zime v nedostatočnom odeve trasúc sa na celom tele kope zemiaky sem na roboty došlý hornotrenčiansky ľud. Noci sú ešte studenejšie; za včas rana teplomer ukazuje 10—12 stupňov pod nullou. Zem je ako roh zamrzlá, potoky kryje ľad a hory, vrchy už dávnejšie belejú sa sňahom. Na Štrbe, vo Važci a Východnej panujú také metelice ani okolo Hromnic. Po horách už na saňach svážajú drevo.

Dvaja Prešporčania v Afrike. Vsadzač H. Callmeyer a bednár Jozef Steiner z Prešporka sa vybrali do Afriky bojovať proti Angličanom.

Ráb a židia. V Rábe medzi 47 virilistami je 20 židov.

Vdova po korunnom princovi Rudolfovi bude mať 22. nov. sobáš s grófom Elemérom Lónyay. Zpočiatku v Londýne budú bývať, neskôr ale do Uhorska prídu.

Vypovedani študenti. Ponevác všetkých Černo-horcov, ktorí v Srbsku študovali, odtiaľ vypovedali, obrátili sa ich rodičia na kar'ovického patriarcha Brankovi'a s prosbou, aby ich prijal na tamejšie gymnasium. Patriarcha bol ochotný to urobiť, jestli horvatský bán bude s tým usrozušený. Ale bán prosbu zavrhol a odkázal ich na gymnasium v Sarajeve.

Sťahovanie z Uhorska. Podžupan brašovskej stolice vo svojej zpráve konštatuje, že emigrácia do Románie neprestáva. Zvlášte mladí ľudia utekajú preč, aby nemuseli slúžiť v rakúsko-uhorskom vojsku. Tohto roku 564 mladíkov nedostavilo sa na assentírku; úskoci sú zväčša rumunskej národnosti.

Vázni utekajú. Len nedávno išiel novinami chýr o uskočení veľmi nebezpečného väzňa, ktorého dosiaľ nelapili, a teraz oznamujú zase, že piati väzni uskočili z rozličných žalárov. Všetkých kurentujú.

Konečne sa mu podarilo. V Pešbudine za mestom na strome našli človeka obeseného. Z listu zanechaného vysvitlo, že je to Anton Lpták, 38-ročný másiarsky pomocník, že trpel na nevyliciteľnú nemoc, následkom čoho predsavzal si zmárniť sa, sedem ráz zachránili ho, až konečne teraz ôsmy raz dúfa, že sa mu samovražda podari.

Ani jedného žida nevymenovali za sudcu vo veľknížatstve nemeckom v Hessene od 1. júla r. 1898. No u nás majú židia lepší svet.

6 mesiacov nepršalo v Jeruzaleme. 11. okt. prehlo, čo od zlata bolo vzácnejšie tamajším obyvateľom.

Uskočil žid K. Schwieger v Millstadte, lenže prv potiahol 6000 zl.

Zhorela cukrová dielňa 21. okt. v Trnave, ktorá medzi tie najväčšie patrila a bola vlastnosťou Stumera.

Rím pod vodou bol 19 okt., taká lejavica tam bola. Ani železničný vlak nemohol pokojne pokračovať vo svojej ceste, taký príval vody sa mu vrazil do cesty.

Medzi 101 virilistami je 34 židov v Biharskej.

Opilstvo.

(Dokončenie.)

Má však človek ešte aj takú povinnosť, ktorú opilec neplní, a to je tá, že nešetří si dobré meno, kdežto dľa sv. Písma lepšie je dobré meno, nežli veľké bohatstvo. (Prisl. 22. 1.) Keď Abigail, manželka kráľovná Nábala, darom ukrotila

bola hnev Dávida, a vracia sa domov, nalezla manžela opitého, preto aj výsledok cesty svojej sdělila mu až na druhý deň, keď vytrezvel. Povedzte mi, drahí čitatelia, či to nenie hanba pre Nábala, keď i potomstvo číta o ňom vo svätom Písme, že bol tak opilý, že mu ani nemohly byť sdelené vážne veci krajinské. Takú a podobnú hanbu uvaľuje na svoje meno každý opilec.

Dobrý človek keď sa opije, nie je s ním k vydržaniu; on je vlúdny v spoločnosti, ale len dotiaľ, dokiaľ je triezvy; on je pilný a obratný pracovník, ale ho nemôžeme potrebovať pre jeho korhelstvo; on je tichý, ale keď sa opije, je ako divá zver. No zdá sa tiež také úsudky o opilco i slúžia mu na česť? V opilosti svojej je na pohoršenie každému slovom i skutkom. Keď sa potáča, alebo aj spadie, ako hnilý peň do bahna, vtedy je na posmeh staším a na posmeh ml dším.

Kto že takého opilca cíti, kto mu dôveruje, kto ho trpí v obcovaní? Každý mu vyhybuje. Drahý čitateľu, keď teda opilstvo kazi zdravie, majetok a dobré meno, chráň sa ho ako morevej rany. Komu čerstvé zdravie, šťastie a dobré meno na srdci leží, ten nech myslí i na prostriedky, skrze ktoré ono doceliť sa dá. K cieľu tomu istý znamenitý muž p edpísal ľudu nasledujúce výborné pravidlo: šesť dní pilne pracovať, siedmy v modlitbe stráviť, cez celý rok mierne žiť, len tak môžeš šťastným byť. Zaiste rada to výborná, ktorú by si každý mal napísať na dvere, aby ju nikdy z očí nespustil. Keby ju ľudia nasledovali, nevidali by sme toľko biedy na tele a na duši svojich bližných.

Namiesto zabávania a pijatiky po krčmách, predplaťme si kresťanské noviny, a poučujme svoju čelaď; svoju rodinu netrápme, svoje majetky nerozmárnime, radšej si shromažďujme a myslime si, že žobrácka palica sa nikdy nezoderie, pomyslime si, načo takí opilci vyší.

Ešte raz vravím: že opilstvo zdravie, majetok a dobré meno!

S Bohom!

Andrej Fábry Kočkovský,
podomník v Bosne.

DOPISY.

DLHÉPOLE, 20. okt.

Dôstojný Pán Redaktor!

Ako všeobecne známo, mnohé nešťastia, husté pliaga stihly tohto roku úbohé, utrápené človečenstvo. Požiare celé obce, celé dediny na popol obrátili. Ladovec, krúpobitie, víchrice pekné polia na pazderie stĺkly, zničily. Ohromné povodne povstaly, okolných vidiekov úrody pohlty. Veliká časť ľudstva v najväčšej biede, núdzi a psote sa nachádza. Nám Dlhopolcom, vďaka buď Bohu, sa spomenutých bičov nedostalo, lež vyznať musíme, že tento rok primerane k druhým sa veru nie priam vydaril. Obilie, zbožiná sa ukazovali, lenže nedajbože bolo pre plichy, dažde a lejaky žeň do stodôl sviezť. Ešte horšie to vypadlo so zemiakmi. Týchto asi polovica, kdesi dve tretiny pre ustavičné pršky zhnulo. Jedine sliv požehnal Pán Boh viacej, nežli indy. Avšak i tieto pre studené, mokré počasie, žiadanej sladkosti nedošly. Teda pokrmu niet nazbyt a jesť sa len vždy jednako, či je dostač, či nedostač, chce. Hja, keď je človek zdravý, čerstvý ako buk, žalúdok veru nepopustí, nestrpí krivdy. To je taký pán, ktorý každému rozkazuje. Preto treba v lete, v jaseňi do sýpok, pivnie príkladom včelky a mravca shromaždiť, aby sme na zimu jako tá lenivá kobyľka či kratochvíľny evrček nepochodili a hladom nemreli. No veď tí ľudkovia naši sa aj usilujú namáhajú, dobre vediac, že bez práce nikto nejie koláče, a kto je zdravý mnoho strávi. Zdravie, zdravie prázdna to reč, fukne vetrik a už si preč. Račičik, Pauly Puckalovej muž bol pevný, vysoký, zdravý chlap a už v cudzej zemi v hrobe spočíva. Verona rod. Klukánka, Ondreja Kuliša mladá, silná, pekná, zdravá žena dneská za včas rána chcela vstať slivky sušiť, avšak na slovo matky, žeby to ešte priskoro bolo, v posteli zostala. Keď ju matka po krátkej chvíli k sušiarňi budila, chuderka Verona bola mrtvá. Hľa takéto stále je to drahé zdravie a tak stály je celý život ľudský. Žiješ, zabávaš sa, pilne pracuješ, alebo na lôžku spočívaš a o pár minút už dušu vypustíš. Čo sa máme z tohoto prípadu poučiť? To, aby sme vždy boli prichystaní na smrť, aby sme to činili, čo hl. Panna Bernardínke v Lurde na srdce kladla: pokanie, pokanie, pokanie, lebo — jako hovorí Ježiš Kristus — jestli pokania činíš nebudete, všetci zahynite. — Večné odpočinutie daj nebohým Pane, a svetlo večné nech im svieti.

Na pamätný zvon milí rodáci v ruskopolskom Wloclovku obchod vedúci poslali 25 rubľov a sice: Ondrej Kuliš, Ondrej Kuliš Klukánsky, Ján Kucharik po 4; Juraj Haščik Boncovský 3; Martin Medvedik, Ondrej Martinisko, Peter Kuliš, Ladislav Duráčik po 2; Kornej Jančí, Jozef Trháč po 1 rub.

Chvála Bohu, i Dolniaky uslyšaly slovo Krestana, nezavrhlý rodiska svojho, pamätaly na česť a slávu Božiu. Milí Dlhopolci temešvárski sú prví z našich po Dolnej zemi pracujúcich rodákov, ktorí na výšmenovaný zvon cestou p. Martina Rybárika 43 zl. úradu farskému poslali. K sbierke prispeli títo: Martin Rybárik 6 zl., Imrich Baričik, Adam Mošulan, Juraj Mošulan po 5 zl., Cyprian Rybárik 4 zl., Jozef Ďurišik, Cyril Špecik, Imrich Mošulan po 3 zl., Šimon Majtán, Juraj Králik, Florian Baričik po 2 zl., Ján Staník, Jozef Sedlák z Lúk po 1 zl., Bernát Imrišik, Karol Majtán po 50 kr. Naposledy Imrich Duráčik zo Schleusenau 3 zl. r. č.

Boh Všemohúci zaplať, vynahraď a požehnaj všetkým horemenovaným láskavým dobrodincom za dar na zvon Ježiša obetovaný Zvon v cene 1000 zl. objednaný na sv. Martina má na veži visieť. Poneváž ale do ceny zvona, jako aj na dňvoz, vyzdvihnutie a výves mnoho ešte chýba. snažne vyzývam ostatných po Dolniakoch pracujúcich rodákov mojich, aby za príkladom Temešváranov k svätému cieľu tiež s niečím prispeli.

S Bohom, rodáci moji drahí! Pobožní buďte, mravne a čestno sa držte, pilno pracujte, mozole šanujte, na zdravie pozor dajte a čerství sa domov navráťte! Vás milujúci a všetko dobre vám prajúci priateľ
Starý droťár.

Z TRENČIANSKA, 20. okt.

Dôstojný Pane!

Dovoľte mi, Pán Redaktor, abych v čiastke vašeho časopisu „Dopisy“ nazvanej o božskej prozreteľnosti mohol prehovoríť:

1. Jeden starý pustovník ležal pred dverami svojej chýžky a rozmyšľal: „Však som už dosť dlho žil vo svete, ale žeby cesty Božie vždy mali byť múdre, to nemôžem nahliadnuť. Nato usnul a mal podivný sen. Hlas jeden, tak sa mu zdálo, prišiel z neba a zavolať: „Jane! vstaň, a vojd do sveta; ja ti chcem ukázať cesty Božie!“ On vstal, vzal svoju palicu a vkročil do lesa; chytro ale zablúdil, chodníka neopasil viac, počal úskostlive na ľudí volať Tu jeden neznámy muž pristúpil k nemu a rekol: „poď so mnou, lebo samotný cestu cez lesy tieto nenajdeš.“ Na zmrkanie prišli k jednému domu, a gazda domu toho ich veľmi vlúdne a priateľsky prijal, nakrmil ich a dal im hospodu, „lebo“ — hevoril on — „ja dnes mám radostný deň, ktorý chcem aj z slivíť. Mój nepriateľ sa so mnou smeril a k potvrdeniu nášeho priateľstva krásny a zlatý pohár mi daroval na pamiatku.“ Ráno sa mu poďakovali, Pán Boh vám zaplať za toto milosrdenstvo preukázané: povedali Pustovník ale zbadal, ako jeho kamarát, čo ho sprevádzal, tajne pohár ten zlatý z truhly vytiahol, do svojej batožiny vopchal a ho so sebou vzal, a išli ďalej. Pustovník sa nadtým počal horšiť, ale kamarát jeho mu povedal: „mlč!“ „ticho!“ také sú cesty Božie!

2. Nato zase prišli k druhému domu, gazda domu toho bol skupý a lakomec a počal hrešiť a preklikať

nepovolaných týchto hostí, a posmech z nich robil a urážal ich, „tu musíme preč ísť“ — hovorí ten, čo pustevníka špervádzal — „a aj prach s našich nôh si musíme otrásť.“ Prv ale, nežli odešli od lakomca, daroval mu ten krásny zlatý pohár. „Čo-že činiš?“ hovorí pustevník. Ten druhý ale položí sebe prst na ústa a hovorí: „mlč!“ také sú cesty Božie!

3. Pred večerom prišli zase k jednému mužovi, dobrý on bol, ale veľmi zarmútený. „So všetkou prácou mojou“ — hovorí on — „k ničomu nemôžem dojsť, nešťastie ma prenasleduje, kúsek za kúskom z mojeho imania musím odpredávať a veľu už nič viac nemám, len túto zlú na spadnutie súcú chalupku, s prázdnyimi stenami. „Boh vám pomôže“ — povedal ten sprievodca pustevníkov, a keď vychádzal von, vzal svetlo a podpálil mu domek jeho nad hlavou. „Počkaj!“ zkríkol pustevník a chcel ho za rameno chytiť. Ten ale odpovedal: „mlč!“ To sú cesty Božie!

4. Večier tretieho dňa prišli k jednému mužovi, ktorý ich veľmi dobre prijal, bol ale zamračený tvári a do seba zatvorený, len so svojim synáčkom bol priateľský veľmi, lebo to bolo jediné dieťa jeho a veľmi rád ho mal. Pustovníkovi sa toto veľmi ľúbilo na tom mužovi. Za rána, keď preč odchádzali, hovoril im ten muž: „ja vás odprevadiť nemôžem, môj chlapček vám cestu ukáže až po lávku, ktorá cez vodu vede. Ale pozor mi dajte na dieťa, aby sa mu nič zlého neprihodilo.“ — „Boh ho zachráni“ — hovoril sprievodca pustevníkov a podal ruku mužovi tomu. Keď už došli k úzkej lávke, pod ktorou voda divo a mumláci bežala, chlapček sa chcel vrátiť, sprievodca ale hovoril: „id len ďalej na predek cez lávku.“ Na to — keď už v prostredí lávky boli — chvatne dieťa za krky a praštil ho dolu do rieky.

No tu už pustevník skoro oslepol a ohluchnul od hnevu, „ty falošný diabel“ zkríkol on, „radnej tu v tomto divom lese zahynem, alebo sa nechám od divých zverí roztrhať a zožrať, nežli bych mal len jeden krok ďalej s tebou urobiť!“ Toto sú teda tie cesty Božie, ktoré ti mne chceš ukiazať? ty luhár, do pekla padni s tvojimi luhanimi, — „mlč,“ „ticho“ „také sú cesty Božie!“ ešte ti jednu z tých premnohých ukiažem pod len ďalej.

Prišli k jednej drevenej horovej búde, v ktorej sa kedysi šindel struhával, idúc okolo opustenej pol zhnitej budy, počujú veľký plač, vzdychanie a kričanie o pomoc ľudskú. Vojdú do vnútra, vidia na zemi ležať jedného ťažko nemocného, ktorý v zúfalstve, v úzkostiach v krutom v smrteľnom zápase pred smrťou stojí, zubami škripe, studený ťažký pot smrteľný sa mu dolu tvárou leje, pustovník pohnutý milosrdenstvom pýta sa nešťastlivého, čo-že by si žiadal, vodu alebo iného? nič! nič! len kňaza mi zavolajte! kňaza lebo zahynem, som už pred peklom, len kňaza, aby ma smeril s Bohom! Pustevník chystá sa do dediny pre kňaza a teší sa, že túto veľkú službu lásky a milosrdenstva môže

preukázať zomierajúcemu, v tom okamiku jeho kamarát a sprievodca s obuškom na konci mocne okutým tak silno uderil po slychu zomierajúceho, že tento hneď medzi chrčaním dušu vypustil a skončil!

Pustevník omdlel od rozhorčenia, ako k sebe prišiel, chcel sa vypomstíť na svojom sprôvodcovi: v okamihu ale premenil sa sprievodca na anjela, žiara a svetlo nebeské ho obkľúčilo a rekol: „počuj že, Jane!“ ten zlatý pohár, čo som tomu priateľskému mužovi vzal bol jedom napustený, ten skúpy lakomec ale za pokutu svojich hriechov, nespravedlivosti, obžierania vdov a sirot, ten sa z neho otrávi, preto som ho jemu dal, aby keď iným živobytie a s tým život berie, on sám o život svoj prišiel, tak to spravdivý Boh nariadil. — Ten usilovný a pracovitý človek, ktorému som dom podpálil, zase sebe vystavil dom a pod popolom najde poklad, s ktorým mu odčulka z jeho núdze, biedy a nedostatku pomôženo bude. — Muž, ktorého dieťa som do rieky hodil, aby sa utopilo, ten bol zatvrdilým nekajúcim hriešnikom, v zločinoch ošedivel, a to dieťa, ktoré on zle vychovával, bolo by volakedy mordárom zostalo. Veľu ztrata dieťaťa privede otca k pokaniu, a obráti sa k Bohu a spasený tak bude, a dieťa samo ale je veľu u Boha dobre skované a ukryté. To milosrdenstvo Božie tak žiadalo — Ten zomierajúci o kňaza prosiaci človek, ktorý na rozkaz svätého a spravdivého Boha, Pána života a smrti, odo mňa bol smrti vydaný bez toho, žeby sa poslednia túžba a žiadosť jeho bola vyplnila, nezaslúžil ani len v hodinu smrti kňaza, ani milosti skrz neho, ani svätých sviatosti z rúk jeho; on v živote svojom kňaza nenávidel, kňaza tupil, zneuctoval, vždy urážal, slová jeho v posmech vystavil — miesto služieb božských v nedeľu a vo sviatok len aby kňaza nevidel, radnej v poli robil, husenice obieral, v krémách slovo Božie slyšieval — sv. sviatosti od kňaza prijať nechcel, a tak nasledovne znevažoval, zneuctoval i samého Spasiteľa, ktorý povedal: „Kto vás slyší, mňa slyší, kto vás zneuctí, mňa zneuctí“ — a tak sa ani nespravil hodným účastným byť dobrodenia kňazstva Ježiša Krista! pokanie jeho bolo falošné, ako kráľa Antiochusa a tak neplatné, trest zbaveným byť kňaza v hodine smrti bol zaslužený, spravdivý Boh sa vysmievať nedá v svojich kňazoch — tak toto žiadala spravdivosť božská.

Ty si sa nemohol vyznať v múdrosti a v spravdivosti ciest Božích: hľa veľu si len jeden kúsek z nich videl, budúce buď múdrejší a rozvažitejší.

S týmto anjel zmizol.

On sa niečo dozvedel o zázračných cestách Božích. — Kolké takéto podivné cesty tajné prozretelnosti božskej v tvojom živote si nerozumel čitateľu?

Pýta sa ťa

Janko Drotár.

PUDMERICE, 20. okt.

Dôstojný Pán Redaktor!

Jako užitočný dažď prinášajúce oblaky už tu, už zase tamto pokropujú úpalom slnka vypráhlú zem, oživujú uvädle byliny, zúrodňujú polia, tak i ľudová strana už tam na Dolniakoch po rozsiahlych rovinách, už zase tu na Horniakoch po úpätí nebotyčných Karpatov rozsiera apoštolskou horlivosťou kresťanské zásady verejného života.

Po predbežnom oznámení ústrednej písárne ľud. strany v Budapešti zavítali k nám dňa 15. t. m.: p. Jozef Farkas, kr. vyslanec, ktorý predsedal shromáždeniu, dp. Pavel Jedlička, dekan a farár horno-orešanský a dr. Alexander Ernszt, sekretár ústr. písárne ľud. str. v Budapešti. V určenú hodinu totiž o pol 3. hodine popoludní pohnuli sa horliví apoštoli ľud. strany z farského bytu na vyznačený pre shromáždenie priestor pred kaplnkou Panny Marie. Bol krásny pohodlný čas. Slniečko milo svietilo. Všade panovalo vážne ticho, ani najmenší šuchot vetra neprekážal slávnemu okamženiu. Vážne kráčajú bojovníci naši ku tribunú jednoduchému síce, ale vkusne pristrojenému, postavenému pred samou kaplnkou, pri nohách sedmiboľstnej P. Marie. A ona, matka dobrá s úľubou hľadí na prichádzajúcich. „Vítam vás, dietky moje — tak šepotajú jej materinské ústa — bojujte len udatne a vytrvajte za vieru syna môjho, a ja budem žehnať prácam vašim.“ A kresťanskí hrdinovia, pohrúžení v svätom rozjímaní vystúpia na tribunu. Hlučné „éljen“ a „sláva“ na 3000 shromáždených ľudákov vyburcovaly ich zo zadumania. Tváre žiarily sa im radosťou nad shromáždeným zástupom. A aj dosť priestranný tribun preplnil sa ihneď vzácnymi hosťami. Boli tam dp.: Ján Markovich, dekan okr. pezinského, Fr. Petrik, Pavel Jantausch, O. Ribány, farári, — Joz. Jankovich a Ant Brázda, miestni duchovní a domáci páni. Ďalej: Ján Horák, Fr. Hübner, Jozef Vogelton, J. Toller, učítelia. A boli tu i z ďaleka, až hen z Nitrianskej: dp. E. Šóber, dekan a farár mestecký a Ján Pomikal, farár lapášsky, potom dp. B. Tillmann, gymn. professor z Trnavy. Vrhnosť zastupoval Vilmos Kiss, hl. služný trnavský.

Predseda Farkas zahájil shromáždenie rečou maďarskou. Vyslovil poľutovanie, že nemôže „cirkvi a vlasti vždy vernému, dobrému ľudu slovenskému v jeho reči mlúviť“. Reč jeho po slovensky tlumočil ľudu p. Jedlicka. Potom sa chopil slova on a držal mohutnú reč o cirkevno-politických zákonoch. Radosť bolo vidieť tohto vysokovzdeleného kňaza, s akou nadšenosťou reční; ake prísne vedeckými síce, ale populárnou rečou prednesenými dôkazmi vyvracia tláchaniny liberálov o potrebe civilného manželstva; ako reže, rúbe onen modernými pohanmi zasadený jedovatý strom v zahrade tisícročného kresťanského Uhorska, totižto: beznáboženstvo.

Potom vystúpil dp. dr. Ernszt. A jako pohárkom „dobrého starého“ chutne zalievame kus požitej zna-

menitej pečienky, tak poslúžila nám po vážnej, vzletnej reči p. Jedlicsku dobrou, zdravou humoristikou pripravená reč dra Ernsta o gazdovských spolkoch. Výborná táto reč celý čas vo vesesej nálade udržala poslucháčov. Ba viackrát hlučný smiech a potlesk pretrhnuť prednášku rečníka. Tak na pr. keď poznamenal: „Práve mne svedčí, milí občania, hovorí o vašich hospodárskych biedach a mizeriach, pretože som sám na tele — ako vidíte — mizerný človek. Nie ako raz prišli k rakúskemu ministrovi na ponos svojej biedy istí dobre vykrmení mäsiari. Či tí mali pravdu, keď sa na biedu sťažovali?“ A aby nás povzbudil, že by sme nielen slovami, ale i skutkami boli horliví ľudáci, predniesol príklad o pilnom a robotnom mravcovi a záhalčivom cvrčkovi, ako tento, keď nemal čo jesť, prišiel si k mravcovi pýtať pár zrníek. A keď sa ho mravec pýtal, že čo robil v lete, prečo si neskieral potravu, odpovedal mu, že však nezaháľal, dosť spieval a tancoval. Nuž teda, spievaj a tancuj aj teraz! odseknul mu mravec, a zahnal ho preč. — Tak aj nám málo by osožilo meno ľudák, málo osožilý by roči a shromáždenia, keď by sme sa nechytli s chufou do práce za svoj blahobyt spoločnými silami.

Slniečko blížilo sa už k západu, keď predseda Farkas shromáždenie zakľúčil. Krátkymi ale jadrnými slovami sľúbil, že ľudáci tam vo sneme usilovať sa budú to, čo hlúpa politika pokazila, zase napraviť. P. Jedlicka tlumočiac predsedove slová privolával shromáždeným, aby spolu s nim volali: Nech Boh živí J. V. Fraňa Inzefa a nech požehná našu milú vlasť!

Po týchto slovách pozrelo slniečko schovávajúce sa za hory ešte raz spokojne na nás, a zapadlo. Spokojne odišiel zmedzi nás aj p. slúžny, ako pokojamilovný pán, bol rád, že nemusel „úradne zakročiť“. Zkúsil, že naozaj čert nenie taký, akým ho maľujú. a že ľudáci naozaj zaslúžia si meno ľudia. Škoda bolo sa sem trimafť i tým žandárom. a to ešte celý tucet! No, teší nás, že kdesi schovaní, ani sa na shromáždení neukázali. A čo by tam aj boli robili? S ľudákmi éljenovať nesmia, a arretirovať nebolo treba nikoho!

Na západnej strane oblohy krásne červánky a na východnej milý mesiačok vyprevádzaly domov idúcich driečuych ľudákov z Modry, Dubovej, Častej, Ompitála, Dolných i Horných Orešian, Dlhej, Borovej, Štefanovej, Rošindola, Halmoša, Báhoňa a Vyštuka. My Pudmeričania priali sme im všetkým srdečne šťastnú cestu a navrarajúce sa ku svojim domácim kozúbkom, kázali sme pri večernom šere pofukujúcemu vetričku: Pofukuj vetričku, pofukuj. Uchytuj dnes tu v hojnosti rozhádzané semeno zdravých kresťanských zásad: nes ho cez vrchy a doliny, nivy a roviny milej vlasti našej, aby všade vzišlo a prinieslo úžitok stonásobný!

X.

ODKAZY REDAKCIE.

J. B. v Rusine. Ponevác sa koncom októbra vzdám redaktorstva, ja vám nemôžem odpovedať na tú otázku. Kde neni, tam nehľadaj. — **Bystričan.** Zprávy bez mena zaslané neuvěřujeme. — **Š. Z.** Vaša odpoveď na tú vážnu otázku daná bola podobná odpovedi toho dieťaťa, ktoré na otázku učiteľa: Jak dlho boli prarodičia v raji, odpovedalo: Zakiaľ nedozrely jablká, -- **R. B.** Z toho si nič nerobíme, lebo haníť každý sprosták vie. Jazyk nemá kosti, ale kosti láme tomu, kto si dá. — **Mária Jazyčná.** Klebeta je jako uhoľ, ak nemôže popáliť, aspoň zašpiní. Kto nemá roboty, začne si klebety. — **Ján Prísný.** Lahko zdravý nemocnému radí. Ináčé vašu radu nemôžem nasledovať, lebo takú radu za chliev kladú. Ináčé dobrá rada i od dača. — **V. S. v Hoiči.** Nastav uši, kde ti sluší. — **Jozef Lenivý v V.** Pečené holuby neletia do huby; bez práce nenie sú koláče; kto sa chce shovárať, musí hubu otvárať. — **Michal N. v Levoči.** Druhým rad, sebou sa riad. V tej veci vám nemôžeme pomôcť, a preto ani radu vám nedáme, aby ste nepovedali: Žiadam radu, redaktor mi hneď pomáha; žiadam pomoc, aj len pohnúť sa on zdráha. — **Dobrý vták v Novom Meste.** Kto sa vyhovára, ten sa zamotáva. My sme sa vás celkom iné pýtali. Kto nemá chuti, lahko vykrúti. — **Anna zvedavá v Čachticiach.** Keď neviete, čo znamená meno „Argalás“, opýtajte sa veľkomožnej susedy, tá vám to povie. — **Pani Alexandrova Cziczka v Štiavnici.** My sme vami vydanú výbornú modliacu knižku sv. Antona, ktorá stojí broš. 15 kr. kvostne viazaná 30 kr., práve preto odporúčali v odkazoch, lebo odkazy každý čítá. Ináčé neškodilo by, nám jeden exemplár poslať, potom ju aj v „Našej Nádeji“ budem odporúčať. Vrele, veľmi vrele odporúčame túto výbornú knižku všetkým veriacim kresťanom. — **On.** Nečudujte sa tomu svckrovi, lebo však každé hrable k sebe hrabú. — **S. E.** Čizmár síce aj na kameni vyzije, preto ale čizmár obyčajne deravé čizmy nosí. Nenasledujte toho zbytkára, ktorý si takto posmešne vyspevoval: Zeman chleba nemám, iba jednu jalovičku, i tú predám za koročku. — **Viktor M. Ružomberčan.** Vaše články uverejnim, ináčé expedicii som naložil, aby vašej žiadosti vzhľadom na Nádej vyhovel. — **Ján Podmykal.** Neprosil sa čert babe, ani ja... — **Všetkých predplatiteľov a dopisovateľov** Kresťana úctive prosím, aby ani predplatky, ani iné zprávy, ktoré sa na Kresťana vzťahujú, na moje meno viac neposielali, lebo terajšie číslo Kresťana je posledné, ktoré z môjho pera vyšlo. Od prvého novembra druhého redaktora dostane „Kresťan“. — **Fr. Kochan v Moskve.** 3 rubl. a či 3-81 zl. sme čo predplatok na rok 1900 naznačili. — **J. T. v Brunovciach na pošte.** Tých 60 krajiarov sme odovzdali expedicii. — **Č. D. v M.**

Topolčanoch. Vaša rada bola taká podozrivá, ako núkanie iste panej, ktorá vavela hosťovi: Len si vezmite z tej torty, však ste doposiaľ ešte len 6 kusov zjedli. — **Priateľ ľudu pri Prievidzi.** Veru pravdu má ten váš sused, či dobrá výhovorka stojí veľa. Jednúc vytýkal otec synovi, že mu nehovorí svedomie, aby nekorhoľoval. A tento odvetil, že snád mu aj hovorí, ale on nepočuje dobre. — **Ján Východ.** Keď vám ani to neverí ten svák, nechajte ho tak. Veru neraz sa ani tá najjednoduchšia vec nevmetí daktorým ľuďom do hlavy. Jeden Čachtičan nechcel mi veriť, že je každý počiatok ťažký. Povedal mi, že on prvých 50 opatancov lahko zjedol, ale ďalej nemohol. — **M. M. v Trenčine.** Keď celkom základne chcete vedieť rozdiel medzi kočom a barinou, radíme vám, aby ste si sadli do koča, potom do bariny. A takto nielen vedieť, ale aj cítiť budete ten rozdiel.

Soznam milodarov

na kostol Panny Marie na Hore Levočskej.

Podáva: Ján Straka.

Z Košíc N. N. 5 zl., Maria Gažik 1 zl., Maria Kušivky 1 zl., Jozef Kolarik 1 zl., Jedna Sestra III. radu sv. Františka 7 zl., Zuzanna Dorčák 2 zl., Klara Kuchar a Františka Klük po 50 kr., Z Baňskej Štiavnice N. N. 1 zl. 10 kr., Jozef Podhorsky 1 zl. 10 kr., J. Flautner 1 zl., Julia Fandler 50 kr., Z Vajnora Michal Fekete Ruž. Spolok 5 zl., Z Košíc Jozef Vrančík 1 zl., Alžbeta Bačo 50 kr., N. N. 1 zl., Maria Sladik 2 zl., Štefan Kohan 2 zl., Terezia Butala, Albert Nišponsky, Augustin Strahala, Štefan Zauer, Šebastian Mlečko, Maria Melorisz, Anna Kadroč, N. N., Maria Neubauer, Ondrej Nagy po 1 zl., Z Veľkého Šariša Juraj Dobransky sbierka 5 zl., Z Košíc Jozef Varga, N. N., Anna Bosak po 2 zl., Šimon Budzigan, Maria Bilica po 1 zl., N. N. 3 zl., Zo Ždiaru Tomáš Pitoňak 50 kr., Z Košíc Štefan Hudák 2 zl., Jozef Dianič 1 zl.

(Pokračovanie nasleduje)

Knižná polica.

Listy Adiny 167 strán. Cena 1 zl. Predplatitelia Našej Nádeje ho dostanú za 65 krajiarov v Tlačiarňi Sv. Gerharda v Budapešti (VIII. Práter u. 44.). — **Svätý Anton Paduanský.** 32 strán. Cena 10 kr. Dostal v Tlačiarňi sv. Gerharda v Budapešti — **Príprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu.** Toto asi 23 strán obsahujúce dielko stojí broš. 10 kr. Dostal ho v Tlačiarňi sv. Gerharda. Vrele ho odporúčame. — **Kresťanské devy.** Tento výborný sošit so slovenčím a vydal dr. Jozef Janda v Budapešti (Maria-Teréziátér 9.). 16 strán s obrázkom. Cena 3 kr. Veľmi vrele odporúčame, Druhé vydanie. — **Moje srdco**

také, a tvoje je aké. Cena 4 kr. Vydala Tlačiareň Sv. Gerharda v Budapešti. — **Tót-Magyar Beszéd- és Értelmgyakorlatok** (vezérkönyv tanítók számára). Irta Medriczky Kornél. Cena 80 kr. Dostať u pôvodu v Lužnej (v Liptove), alebo v Tlačiarňi sv. Gerharda v Budapešti. Vrele odporúčame.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 08.35—08.85. Od Tisy 08.05—08.60. — Od Pešti 08.30—08.85. — Zadunajské 08.35—08.45.

Raž 6.45—6.65.

Jačmeň na krmenie 6.00—6.20. — Do pálenice 5.70—5.90. — Na pivo 6.60—7.00.

Oves 5.40—5.50.

Kukurica 5.05—5.25.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
14.40	13.80	13.20	12.60	12.00	11.40	10.80	09.50
			7½	8			
			7.80	5.80			

Otruby fajnové 4.20, grobovité 4.30.

3. **Strovy.** Veľká biela fizula 7.50. — Malá 7.75 Hrach 11.00—13. Pšeno 04.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená datelina 30—32 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 36—40 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. **Hyd a vajca.** Kura 70 kr. — Sliepka 80 kr. — Kapán 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.50. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. **Teľce.** Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kilogram.

Masť a slanina. Sviňská v sudoch 50—51 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 46—47 zl.

Ferdinand Stulleser,

sochár a staviteľ

in Sect. Ullrich-Gröden (Tirol.)

odporúča

sochy svätých z dreva

Zvýška	100	120	140	150	160	170	180
Pozlátano	fl. 35.—	50.—	68.—	78.—	84.—	100.—	115.— fl.

Katalogy krížových ciest a oltárov zdarma.

Vyznačeno od Jeho svätosti pápeža Leva XIII. zlatým medailom.

Najnovšie som spravil 7 oltárov so sochami a kancelom pre karmelitov v Budapešti.

Mestská lekáreň k „ČIERNEMU ORLOVI.“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie sv. Juraja.

Založená 1735. Telefon 395.

Adresa telegrammu:

Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľosti nervov, pichaniu, bolesti zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďačovníctva to dokazujú. Cena flaše 1 zl., cena flaše na prábu 50 kr.

Vodka na prsá a na pľúca: Výtah z kolociera s kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, dosiaľ je neprekášaným prostriedkom hojajúcim, uľavujúcim a soľujúčim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute, pri zachrípnutí atď. Veľa vďačovníctva potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 1 zl., lašky na prábu 50 kr.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej

lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej niere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri vrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuť po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 21 kr., šesť škatuliek 1 zl. 5 kr.

Tieto vypróbované a za výborné uznané prostriedky dosiaľ jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falšovaných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 16 krajciarov na bankovanie a poštové útraty) Obiednané včse 5 zl. franco.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

obchod

katolíckych kníh.

Tento katolícky obchod zamýšľa sústredniť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII. Práter u. 44.).

FILIÁLKA
BANKY 'Tatra'

v Senici.

Prijíma vklady na zúrokovanie.

Najväčšia bezpečnosť! Banka Tatra má svojho kapitálu

1.600.000 korún.

Dáva požičky na zmenky a hypotéky.

Lacný úrok.

Zmieňa a cudzie peniaze, dolláre, ruble marky a franky

čo najlepšie.

Prijíma splátky do Ameriky,
kto chceš do Ameriky poslať peniaze,

choď do banky Tatry v Senici.

Kupuje a predáva strižky a štátne papiere.

**Filiálka
Banky 'Tatra'**
v SENICI.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž a či hviezda

R. B. N. 86968

uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme, pri lámkach, záduchu, bezsnivosti, huč-

srdca, boľeniu hlavy, epilepsii, závratu a iným chorobám nervov. I 20-ročné choroby boly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnosť, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická hviezda a či kríž nr. 86967 na základe svojej výmeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

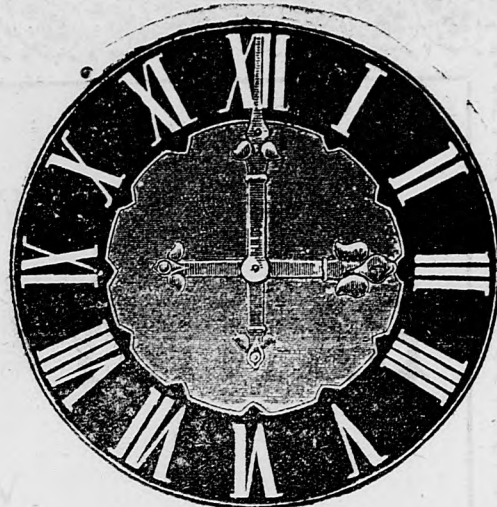
Malý apparát stojí 2 zl., ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 3 zl. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapest, V., Kálmán-utca 19 M. sz.

Mám česť v známosť doniesť,

že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod nahaňovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenenou škrýňou chránené. Vnútrinachodi sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo väži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.

slok.

Obn.

Pravá „Franck'ova“ prísada ku káve**bez obrazu**

je akosti ďaleko lepšej,
chuti príjemnejšej,
spotreby výdatnejšej

ako každý balík náhradkový
s „obrazom“. —

Kupujte preto vo vlastnom záujme len

pravú „**Franck'ovu**“ prísadu ku káve**„bez obrazu“**

v drevených truhličkách alebo v balíkoch!

D. X 2618 M 9 H.

J. W. L.